

Kriminaliteta v Sloveniji v letu 2011

Jurij Ferme*, Jurij Kebe**

V prispevku so prikazani podatki o kriminaliteti, ki jo je obravnavala slovenska policija, pa tudi tiste spremembe in dejavniki, ki so vplivali na njeno delo. Policija je v letu 2011 obravnavala za 0,9 % manj kaznivih dejanj kot leto prej. Delež kaznivih dejanj, odkritih z lastno dejavnostjo, se je zmanjšal za 1,6 odstotne točke, prav tako se je delež preiskanih kaznivih dejanj zmanjšal za 2,5 odstotni točki, še vedno pa je bil večji od deleža v ostalih zadnjih desetih letih. Po oceni policije so storilci s kaznivimi dejanji povzročili za 271,8 (577,3)¹ milijonov evrov škode, od tega z gospodarsko kriminaliteto za 176,3 (505,4) milijonov evrov. Policija je obravnavala za 2,4 % manj kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete. Njen delež v celotni kriminaliteti se je zmanjšal s 14,6 % na 14,4 %.

Kaznivih dejanj splošne kriminalitete je bilo za 0,6 % manj, preiskanih pa je bilo 41,5 % (44,1 %). Obseg mladoletniške kriminalitete se je zmanjšal za 6,7 %. S področja organizirane kriminalitete je policija obravnavala za 9,7 % manj kaznivih dejanj.

Na področju forenzične in kriminalističnotehnične dejavnosti je policija opravila za 5,0 % več ogledov krajev kaznivih dejanj in drugih dogodkov. Zahtevkov za forenzične preiskave je bilo za 2,4 % več. S pomočjo podatkovne baze profilov DNK je bilo identificiranih 686 (500) možnih storilcev kaznivih dejanj ali za 37,2 % več, s sistemom AFIS pa 119 (105) ali za 13,3 % več. Za iskanje in dokumentiranje sledov kaznivih dejanj je bilo opravljenih za 77,0 % več forenzičnih zavarovanj in preiskav zaseženih elektronskih naprav.

Napadenih je bilo za 43,2 % več policistov, evidentiranih pa je bilo 90 (89) groženj policistom. Pravna pomoč je bila zagotovljena 57 (78) policistom.

Policija je specializiranemu oddelku v skupini državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala pri vrhovnem državnem tožilstvu oziroma oddelku za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili specializiranega državnega tožilstva² odstopila v obravnavo prijave 80 (137) ali za 41,6 % manj kaznivih dejanj.

Ključne besede: kriminaliteta, statistika, kazniva dejanja, osumljenci, policija, policijsko delo, Slovenija

UDK: 343.3/.7 (497.4) »2011«

1 Uvodna (metodološka) pojasnila

Statistični podatki o kriminaliteti prikazujejo vsa kazniva dejanja, razen kaznivih dejanj s področja cestnega prometa in dejanja otrok, za katera je policija na podlagi devetega odstavka 148. člena Zakona o kazenskem postopku vložila kazenske ovadbe ali poročila v dopolnitev kazenskih ovadb. Ne vključujejo tudi prijavljenih ali odkritih kaznivih dejanj, pri katerih ni bilo potrjenega suma storitve ali ni bilo podlage za kazenski pregon po desetem odstavku 148. člena navedenega zakona.

Podatki so pridobljeni iz podatkovnih baz centralnega računalnika policije sredi januarja za vsako preteklo leto, zato ne vključujejo podatkov in sprememb že evidentiranih podatkov, ki so bili pozneje vneseni v računalniški sistem. Podatki za obravnavano leto tako niso dokončni, ker se zaradi daljšega trajanja predkazenskih postopkov nato še dopolnjujejo, so pa primerljivi s podatki za prejšnja leta.

Kazniva dejanja so prikazana po členih Kazenskega zakonika [KZ-1], ki je začel veljati novembra 2008, zato se primerjalni podatki pri nekaterih kaznivih dejanjih in vrstah kriminalitete nekoliko razlikujejo od podatkov, prikazanih v prejšnjih številkah.

* Dr. Jurij Ferme, direktor Uprave kriminalistične policije, Generalna policijska uprava.

** Jurij Kebe, univerzitetni diplomirani organizator dela, Uprava kriminalistične policije, Generalna policijska uprava.

¹ V okroglih oklepajih so podatki za leto 2010.

² Z novim zakonom o državnem tožilstvu, ki se je začel uporabljati 6. 11. 2011, se je preimenoval pristojen oddelek za preiskovanje in pregon kaznivih dejanj uradnih oseb v policiji.

kah te revije. [Lukan, 2008: 77]. Manjše razlike so tudi zaradi odpravljenih napak v računalniškem informacijskem sistemu [napačni ali pomanjkljivi vnosi, podvojeni vnosi ipd.].

Kazniva dejanja so prikazana glede na čas vložitve kazenskih ovadb ali poročil v njihovo dopolnitev, ne glede na to, kdaj so bila storjena. Od storitve posameznih kaznivih dejanj do dokončanja policijske preiskave lahko mine precej časa, tudi več let.

Statistični podatki obsegajo samo policiji znana [prijavljena in odkrita] kazniva dejanja in zato ne odražajo v celoti varnostnih razmer v določenem obdobju. Obstaja namreč t. i. temno polje kriminalitete, o katerem policijska statistika ne govori. Poleg kriminogenih dejavnikov vplivajo na število kaznivih dejanj učinkovitost policije in drugih organov pri odkrivanju kaznivih dejanj, prioritete pri njihovem delu, pripravljenost žrtev ali oškodovancev za prijavljanje kaznivih dejanj, kazenska materialna in procesna zakonodaja ter način statističnega prikazovanja podatkov [Lukan, 2007: 115–116; Lukan, 2008: 99; Lukan, 2009: 77; Lukan, Kolenc, 2010: 117].

Zaradi razlik med državami v kazenski zakonodaji, pravih statističnega prikazovanja podatkov in organiziranosti policij statistični podatki o kriminaliteti niso neposredno mednarodno primerljivi [Lukan, Kolenc, 2010: 118],³ se pa z ustreznimi metodološkimi pojasnili v strokovnih statističnih publikacijah objavljajo. V Evropi velja izpostaviti kriminalitetni statistiki European Sourcebook [Svet Evrope] in Eurostat [Evropska unija], ki zajemata države članice EU, države kandidatke ter države EFTA in EEA. Zato mednarodne organizacije, ki zbirajo podatke od posameznih držav, primerjajo predvsem trende [Tavares, Tomas, 2010: 1], ne pa toliko obsega kaznivih dejanj glede na prebivalstvo. Primerljivejške kot kriminalitetne statistike so viktimološke ankete in mednarodne samonaznaitvene [ang. self-reported] študije o delinkvenci [European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics – 2010, 2010: 22, 329–331].

V nekaterih razvitih državah za spremljanje kriminalitete uporabljajo sistem kriminalitetnih indeksov. »Merjenje gibanja in pogostosti kriminalitete je zoženo na posamezne vrste evidentiranih tipičnih kaznivih dejanj, kot so umori, posilstva, ropi, hude telesne poškodbe, vlomi, navadne tatvine in tatvine motornih vozil. Poleg števila prijavljenih oziroma odkritih deliktov se pri izračunavanju kriminalitetnega indeksa lahko upošteva še prebivalstvo posameznega območja, stopnja preiskovanosti ter število aretiranih in obtoženih osumljencev.« [Svetek, 2006: 96]

2 Splošne značilnosti dela policije na področju kriminalitete

Na delo policije na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja najtežjih oblik gospodarske kriminalitete, korupcije in drugih oblik kriminalitete so vplivale številne, tudi organizacijske spremembe.

Policija je sodelovala pri pripravi paketa nove kazenske zakonodaje – zakona o odvzemu premoženja nezakonitega izvora ter novelah kazenskega zakonika in zakona o kazenskem postopku, ki sta prinesli novosti na področju gospodarskih kaznivih dejanj in oškodovanja javnih sredstev. Sodelovala je tudi pri pripravi zakona o tožilstvu in predlogu resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2012–2016. Podpisana sta bila iniciativa o medsebojnem sodelovanju v boju proti terorizmu med Albanijo, Avstrijo, Češko, Črno goro, Bosno in Hercegovino in pobudnico Slovenijo ter sporazum o sodelovanju med policijo, obveščevalno-varnostno službo MORS in slovensko obveščevalno-varnostno agencijo. Pripravljeni oziroma dopolnjeni so bili številni interni predpisi.

Na organizacijskem področju je treba izpostaviti prizadevanja za vzpostavitev kriminalistične obveščevalne dejavnosti tudi na regionalni ravni. Do konca leta 2011 so bile ustanovljene regionalne enote na policijskih upravah Celje, Novo mesto in Koper, v prihodnosti pa se načrtuje ustanovitev tovrstnih enot tudi na drugih policijskih upravah. Na tem področju so bile razvite in implementirane nove metodologije dela in analitična orodja za obdelavo podatkov ter informacij. V letu 2011 je bila izdelana tudi prva ocena, koliko organizirani kriminal ogroža RS; ta ocena predstavlja pomembno orodje za določanje prednostne problematike in s tem tudi kriminalnih združb na državni ravni. Kadrovske so se izpopolnjevale novoustanovljene enote za računalniško preiskovanje, priskrbljen je bil tudi velik del nujno potrebne računalniške strojne in programske opreme, kar je sofinanciral Evropski urad za boj proti goljufijam [OLAF]. Pri preiskovanju računalniške kriminalitete sledi pogosto vodijo v druge države, od katerih mora slovenska policija pridobiti dokaze. Sodelovanje z varnostnimi organi drugih držav poteka tudi na podlagi določil konvencije o kibernetiki kriminaliteti. Predstavniki slovenske policije so člani delovne skupine Mariposa, ki jo je ustanovil Europol.

Računalniško preiskovanje se je uvajalo tudi v nacionalnem preiskovalnem uradu [NPU], zato so se že začeli izbirni postopki za zaposlitev tovrstnih strokovnjakov. NPU je nadaljeval in nadgrajeval sodelovanje z državnim tožilstvom in drugimi državnimi organi ter institucijami pri preiskovanju najzahtevnejših oblik gospodarskega kriminala, korupcije in drugih oblik kriminalitete. Zlasti dobro je bilo sodelovanje z računskim sodiščem, komisijo za preprečevanje korupcije

³ Več v European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics – 2010, 2010: 22, Tavares, Tomas, 2010: 15 in na spletni strani Eurostatata v sklopu European Crime trends in details.

in uradom za preprečevanje pranja denarja. Za preiskovanje zahtevnih in kompleksnih kaznivih dejanj je bilo ustanovljenih več delovnih skupin. Policija si bo še naprej prizadevala, da zahtevna kazniva dejanja preiskujejo preiskovalne skupine, v katere bodo vključeni strokovnjaki s področja davkov, carine, finančnega poslovanja in vrednostnih papirjev.

Projekt ciljnega iskanja oseb pomeni kakovosten preskok pri iskanju oseb, za katerimi je razpisana mednarodna tiralica ali evropski nalog za prijetje in predajo. Izdelan je bil strokovni priročnik in uvedene so bile nove organizacijske oblike v okviru kriminalistične policije na regionalni ravni in kot metode dela na državni ravni. Pripravljen je bil predlog spremembe zakona o kazenskem postopku, ki predvideva možnost uporabe prikritih metod in sredstev v okviru ciljnega iskanja.

Pri preprečevanju oziroma odkrivanju nasilja v družini ter nasilju nad ženskami in otroki je bila namenjena posebna pozornost sistemskim ukrepom, vključno sodelovanju z drugimi institucijami in nevladnimi organizacijami. Primernost hkratnega izreka prepovedi približevanja po 39. a členu Zakona o policiji in pridržanja osumljenca po Zakonu o kazenskem postopku oziroma njegovo naknadno privedbo k preiskovalnemu sodniku ob obstoju pripornih razlogov je obravnaval strokovni svet za policijsko pravo in pooblastila. Za enotno izvajanje pooblastil so bile za policiste pripravljene usmeritve. Ničelna toleranca ni veljala samo za obravnavanje pojavov nasilja v družini, temveč tudi za druge oblike nestrpnosti in nasilja, zlasti nad marginalnimi skupinami. Policija je skupaj z vladnimi in nevladnimi organizacijami organizirala več posvetov

Javnosti so že nekaj časa na voljo anonimne e-prijave za posamezne kršitve in kazniva dejanja. Od konca decembra 2011 je na spletnem portalu policije omogočena še anonimna e-prijava kaznivih dejanj, povezanih z drogami in ksenofobijo v sklopu e-prijav organizirane kriminalitete in ekstremnega nasilja.

Na podlagi prümške pogodbe in sklepa je potekala izmenjava daktiloskopskih podatkov z Avstrijo, Nemčijo, Luksemburgom in od maja tudi z Bolgarijo. Elektronska primerjava oziroma izmenjava profilov DNK pa je potekala med 10 državami – Slovenijo, Avstrijo, Nemčijo, Luksemburgom, Nizozemsko, Španijo, Slovaško, Bolgarijo, Francijo in od junija tudi z Romunijo. Na podlagi prümškega sklepa je Slovenija vzpostavila avtomatizirano iskanje podatkov iz registrov motornih vozil z državami članicami EU, in sicer z Avstrijo, Belgijo, Finsko, s Francijo, Luksemburgom, Nemčijo, Nizozemsko, Španijo in Romunijo (MNZ – Policija, 2012b: 6–9).

3 Odkrivanje in preiskovanje kriminalitete

Leta 2011 je policija državnemu tožilstvu poslala kazenske ovadbe in poročila v dopolnitev kazenskih ovadb po devetem odstavku 148. člena Zakona o kazenskem postopku zaradi 88.722 (89.489)⁴ kaznivih dejanj, storjenih v tem in prejšnjih letih [v nadaljevanju: obravnavana kazniva dejanja], kar je za 0,9 % manj kot 2010. Po oceni policije so storilci s kaznivimi dejanji povzročili za 271,8 (577,3) milijonov evrov škode ali za 52,9 % manj kot v letu 2010. Slednje je v desetletnem obdobju znatno odstopalo po višini ugotovljene premoženjske škode,

Kazniva dejanja, preiskana kazniva dejanja in kazniva dejanja, ki jih je odkrila policija, v letih 2001–2011

Leto	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Št. kaznivih dejanj	74.794	77.218	76.643	86.568	84.379	90.354	88.197	81.917	87.463	89.489	88.722
Št. preiskanih kaznivih dejanj	35.209	36.744	35.014	34.170	32.896	36.984	38.213	36.936	42.247	46.133	43.529
Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)	47,1	47,6	45,7	39,5	39,0	40,9	43,3	45,1	48,3	51,6	49,1
Št. kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija	9594	9732	8637	7756	7241	8166	9858	9263	9431	11.947	10.494
Delež kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija (v %)	12,8	12,6	11,3	9,0	8,6	9,0	11,2	11,3	10,8	13,4	11,8

in preventivnih akcij, med drugim kampanjo proti spolni zlorabi otrok. Nekatere skrivnosti ne smejo ostati skrite. Posveta društva informacijskega centra Legebitra Diskriminacija na osnovi osebne okoliščine spolne usmerjenosti pa so se udeležili vodilni delavci policije in ministrstva za notranje zadeve.

⁴ Statistični podatki o kaznivih dejanjih, prekrških in ukrepih policije so pridobljeni iz podatkovnih baz centralnega računalnika policije sredi januarja za vsako preteklo leto, zato ne vključujejo podatkov in sprememb že evidentiranih podatkov, ki so bili pozneje vneseni v računalniški sistem.

saj so bile tega leta namreč zaključene preiskave največjih poslovnih subjektov v Sloveniji, v katerih so bila ugotovljena nadpovprečna oškodovanja. Premoženjska škoda v letu 2011 je tako na ravni leta 2009, je pa večja od škode, ki so jo storilci povzročili s kaznivimi dejanji, obravnavanimi v obdobju 2001–2008.

Državnemu tožilstvu so bila poslana poročila v dopolnitev kazenskih ovadb za 9165 (8149) kaznivih dejanj, statistično prikazanih v prejšnjih letih, katerih preiskovanje se je nadaljevalo 2011. Poleg tega so bila poslana poročila po desetem odstavku 148. člena Zakona o kazenskem postopku za 17.395 (16.884) ali 3,0 % več dejanj, pri katerih po končani preiskavi ni bilo potrjenega suma storitve ali ni bilo podlage za kazensko ovadbo.

Kazniva dejanja iz prejšnjih let*

Vrsta kriminalitete	Št. kaznivih dejanj	Št. preiskanih kaznivih dejanj	Škoda [v 1000 EUR]
Celotna	9165	6946	231.394,8
splošna	7197	5092	22.423,7
gospodarska	1968	1854	208.971,2
Organizirana	88	85	705,5
Mladoletniška	542	532	941,1
Korupcijska kazniva dejanja	27	23	152.417,2
tipična	19	18	-
z elementi korupcije	8	5	152.417,2

*Kazniva dejanja, statistično prikazana v prejšnjih letih, katerih preiskovanje se je nadaljevalo v 2011.

Pri odkrivanju in preiskovanju kriminalitete je bila policija manj uspešna kot leta 2010, še vedno pa uspešnejša kot v ostalih letih zadnjega desetletnega obdobja [2001–2009]. Delež kaznivih dejanj, odkritih z lastno dejavnostjo, se je zmanjšal s 13,4 % na 11,8 % ali za 1,6 odstotne točke, delež preiskanih kaznivih dejanj⁵ pa z 51,6 % na 49,1 % ali za 2,5 odstotne točke.

Kazenske ovadbe ali poročila v njihovo dopolnitev so policisti vložili zoper 18.922 (19.960) ali za 5,2 % manj oseb.

⁵ Preiskana so kazniva dejanja, pri katerih je bil osumljenec znan že ob prijavi ali odkritju kaznivega dejanja ali pa ga je policija pozneje odkrila.

Ovadenih je bilo 814 (627) ali za 29,8 % več pravnih oseb. To potrjuje okrepljeno delo policije na področju gospodarske kriminalitete. S kaznivimi dejanji je bilo oškodovanih 44.634 (44.334) ali za 0,7 % več fizičnih in 9255 (8.526) ali za 8,6 % več pravnih oseb.

Struktura ovadenih oseb v letih 2010–2011

Struktura	2010		2011		Porast/upad (v %)
	št. oseb	delež (v %)	št. oseb	delež (v %)	
Spol	19.960	100,0	18.922	100,0	–5,2
moški	16.417	82,2	15.602	82,5	–5,0
ženski	3543	17,8	3320	17,5	–6,3
Starost	19.960	100,0	18.922	100,0	–5,2
14 do 17 let	1440	7,2	1301	6,9	–9,7
18 do 20 let	1473	7,4	1294	6,8	–12,2
21 do 30 let	5196	26,0	4865	25,7	–6,4
31 do 40 let	4830	24,2	4627	24,5	–4,2
41 do 50 let	3638	18,2	3526	18,6	–3,1
51 let in več	3362	16,8	3295	17,4	–2,0
neznano	21	0,1	14	0,1	...
Državljanstvo	19.960	100,0	18.922	100,0	–5,2
Slovenija	17.159	86,0	16.213	85,7	–5,5
države EU	856	4,3	829	4,4	–3,2
druge države	1945	9,7	1880	9,9	–3,3
Pravne osebe	627	100,0	814	100,0	29,8

PU Ljubljana je obravnavala 50,7 % (49,2 %)⁶ vseh kaznivih dejanj, PU Maribor pa 13,4 % (13,9 %). Najmanj jih je obravnavala PU Nova Gorica, in sicer 2,7 % (3,0 %). Število obravnavanih kaznivih dejanj se je najbolj zmanjšalo prav na območju novogoriške policijske uprave, in sicer za 10,5 %, najbolj povečalo, za 17,3 %, pa na območju murskosoboške policijske uprave.

⁶ Nekateri primerjalni statistični podatki se zaradi spremenjene metodologije obdelovanja in prikazovanja ter odpravljenih napak nekoliko razlikujejo od podatkov v prejšnjih letnih poročilih. Prav tako se zaradi reorganizacije policije na regionalni ravni razlikujejo primerjalni podatki za policijske uprave Celje, Koper, Ljubljana in Novo mesto od podatkov, navedenih v prejšnjih letnih poročilih. PU Slovenj Gradec se je združila s PU Celje, PU Krško s PU Novo mesto, PU Postojna, razen PP Cerknica, s PU Koper. PP Cerknica je bila priključena PU Ljubljana.

Kazniva dejanja po enotah v letih 2010–2011

Enota	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Št. preiskanih kaznivih dejanj		Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)		Št. kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija		Delež kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija (v %)	
	2010	2011		2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
PU Celje	9417	9001	-4,4	5717	5138	60,7	57,1	1717	1307	18,2	14,5
PU Koper	6318	6019	-4,7	3455	3077	54,7	51,1	1013	784	16,0	13,0
PU Kranj	6428	5772	-10,2	3845	2824	59,8	48,9	1662	515	25,9	8,9
PU Ljubljana	44.023	44.988	2,2	19.608	19.419	44,5	43,2	3089	3641	7,0	8,1
PU Maribor	12.429	11.857	-4,6	6549	6295	52,7	53,1	2005	1927	16,1	16,3
PU M. Sobota	2439	2862	17,3	1690	1973	69,3	68,9	516	530	21,2	18,5
PU N. Gorica	2640	2362	-10,5	1464	1299	55,5	55,0	596	424	22,6	18,0
PU N. mesto	5721	5815	1,6	3732	3460	65,2	59,5	1311	1337	22,9	23,0
GPU	74	46	-37,8	73	44	98,6	95,7	38	29	51,4	63,0
Skupaj	89.489	88.722	-0,9	46.133	43.529	51,6	49,1	11.947	10.494	13,4	11,8

Generalna policijska uprava je obravnavala 46 (74) kaznivih dejanj, od tega NPU 39 (22). Preiskal jih je 72,3 %. Škoda, povzročena z obravnavanimi kaznivimi dejanji, je bila ocenjena na 43,4 (18,7) milijona evrov. Ovađenih je bilo 100 (61) fizičnih oseb. Rezultati NPU so posledica intenzivnejšega in bolj usmerjenega preiskovanja ter kadrovske okrepitve enote (MNZ – Policija, 2012b: 11–12).

4 Delo po posameznih področjih kriminalitete

Slovenska policija deli kriminaliteto na splošno in gospodarsko. Organizirano kriminaliteto sestavljajo kazniva dejanja s področja splošne in gospodarske kriminalitete, ki so po oceni policistov posledica organiziranega kriminalnega delovanja. Mladoletniška kriminaliteta obsega predvsem kazniva

Kazniva dejanja, ki jih je obravnaval NPU⁷

Vrsta kriminalitete	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad [v %]	Št. preiskanih kaznivih dejanj		Porast/ upad [v %]	Št. ovađenih osu- mljenecv		Škoda [v 1000 EUR]	
	2010	2011		2010	2011		2010	2011	2010	2011
Celotna	22	39	...	22	38	...	61	100	18.689,7	43.431,8
splošna	-	-	...	-	-	...	-	-	-	-
gospodarska	22	39	...	22	38	...	61	100	18.689,7	43.431,8
Organizirana	-	-	...	-	-	...	-	-	-	-
Mladoletniška	-	-	...	-	-	...	-	-	-	-
Korupcijska kazniva dejanja	1	10	...	1	9	...	1	15	-	1000,0
tipična	1	10	...	1	9	...	1	15	-	1000,0
z elementi korupcije	-	-	...	-	-	...	-	-	-	-

dejanja s področja splošne kriminalitete, za katera so ovađene osebe, stare od 14 do 17 let. Posebej se prikazuje tudi t. i. posebne oblike kriminalitete, ki so prav tako statistično zajete v okviru splošne ali gospodarske kriminalitete [Lukan, 2009: 81; Lukan, Kolenc, 2010: 122].

⁷ Znak »-« v tabelah pomeni, da ni pojava, znak »...« pa, da ni podatka ali izračun ni smisel.

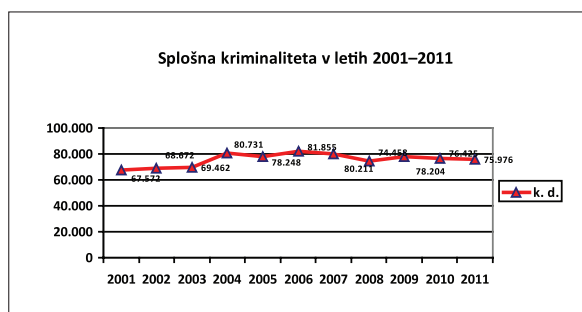
Vrsta kriminalitete v letih 2001–2011

Kriminaliteta	Št. kaznivih dejanj										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Celotna	74.794	77.218	76.643	86.568	84.379	90.354	88.197	81.917	87.463	89.489	88.722
splošna	67.572	68.672	69.462	80.731	78.248	81.855	80.211	74.458	78.204	76.425	75.976
gospodarska	7222	8546	7181	5837	6131	8499	7986	7459	9259	13.064	12.746
Organizirana	924	551	388	225	397	499	293	359	413	352	318
Mladoletniška	4344	4007	3308	3349	2847	2527	2596	2352	2316	2150	2007

4.1 Splošna kriminaliteta

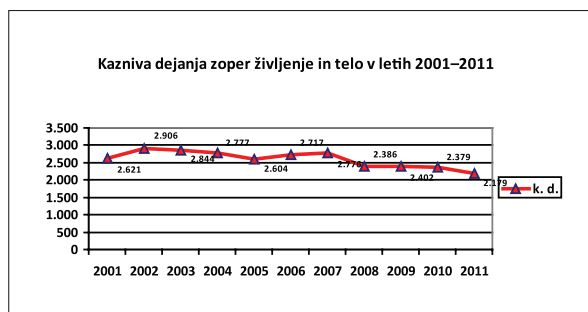
Obravnavanih je bilo 75.976 (76.425) kaznivih dejanj splošne kriminalitete ali za 0,6 % manj kot 2010, preiskanih pa je bilo 41,5 % (44,1 %).

Kaznivih dejanj zoper življenje in telo je bilo 2179 (2379) ali za 8,4 % manj, preiskanih pa 90,0 % (89,1 %). Število kazenskih ovadb oziroma poročil v dopolnitev kazenske ovadbe za dokončan uboj se je povečalo z 2 na 4, za dokončane umore pa z 8 na 12. Kljub povečanju števila ubojev in umorov v letu 2011 je preiskanost ostala na primerljivo visoki ravni, čeprav so bili posamezni primeri zelo zahtevni za preiskovanje. Zmanjšalo se je število kaznivih dejanj hude in lahke telesne poškodbe.

Kazniva dejanja zoper življenje in telo v letih 2010–2011

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Št. preiskanih kaznivih dejanj		Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)	
	2010	2011		2010	2011	2010	2011
Uboj – skupaj	26	32	...	26	31	100,0	96,9
dokončan	2	4	...	2	3	100,0	75,0
poskus	24	28	...	24	28	100,0	100,0
Umor – skupaj	15	18	...	15	18	100,0	100,0
dokončan	8	12	...	8	12	100,0	100,0
poskus	7	6	...	7	6	100,0	100,0
Posebno huda telesna poškodba	10	11	...	9	10	90,0	90,9
Huda telesna poškodba	206	176	–14,6	178	152	86,4	86,4
Lahka telesna poškodba	1966	1787	–9,1	1739	1601	88,5	89,6
Druga kazniva dejanja	156	155	–0,6	153	150	98,1	96,8
Skupaj	2379	2179	–8,4	2120	1962	89,1	90,0

Pri preiskovanju povojnih pobojev je policija ponovno obiskala vojni arhiv v Beogradu. Ugotovljeno je bilo, da dokumenti tajne službe OZNE iz 1945 niso bili uničeni v bombardiranju Beograda in so v arhivu tajne službe BIA [varnostne informativne agencije Srbije].

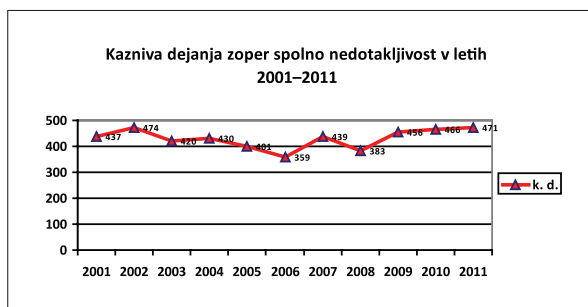
Z nepreiskanimi umori in primeri pogrešanih oseb iz preteklosti se je ukvarjala posebna delovna skupina. Ta je sodelovala oziroma koordinirala 7 preiskav umorov, 1 preiskavo

hude in 1 preiskavo posebno hude telesne poškodbe ter 4 preiskave zaradi pogrešanih oseb, za katere je obstajal sum, da je izginotje posledica kaznivega dejanja.

Kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost je bilo 471 (466) ali za 1,1 % več, preiskanih pa 94,1 % (94,6 %). Najbolj, in sicer z 41 na 114, se je povečalo število kaznivih dejanj prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanja pornografskega gradiva. Policija je namreč izvedla večjo kriminalistično preiskavo, v kateri je bila razkrita mreža osumljencev, ki so nakupovali ali imeli v posesti najrazličnejša gradiva, povezana s spolnimi zlorabami otrok. Zmanjšalo se je število kaznivih dejanj dokončanih posilstev, spolnega nasilja, spolnega napada na osebo, mlajšo od 15 let, in drugih kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost.

Kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost v letih 2010–2011

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Št. preiskanih kaznivih dejanj		Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)	
	2010	2011		2010	2011	2010	2011
Posilstvo – skupaj	63	55	–12,7	58	51	92,1	92,7
dokončano	55	42	...	52	39	94,5	92,9
poskus	8	13	...	6	12	75,0	92,3
Spolno nasilje	68	39	–42,6	57	29	83,8	74,4
Kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja	20	21	...	20	17	100,0	81,0
Spolni napad na osebo, mlajšo od 15 let	244	218	–10,7	236	210	96,7	96,3
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	41	114	...	40	112	97,6	98,2
Druge kazniva dejanja	30	24	...	30	24	100,0	100,0
Skupaj	466	471	1,1	441	443	94,6	94,1

Obravnavanih je bilo 5753 (6081) ali za 5,4 % manj kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke. Najbolj, za 18,2 %, se je zmanjšalo število kaznivih dejanj nasilja v družini, kar bi lahko bila, med drugim, posledica doslednega izrekanja ukrepa prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi, s čimer bi lahko policisti v več primerih preprečili ponovitev kaznivega dejanja. Tudi javnost že pozna ukrepe, ki jih policisti lahko izvedejo za preprečevanje nasilja v družini. Zmanjšalo se je še število kazenskih ovadb ali poročil v dopolnitev kazenskih ovadb za zanemarjanje otroka in surovega ravnanja, povečalo pa se je število kazenskih ovadb ali poročil v dopolnitev kazenskih ovadb za odvzem mladoletne osebe in neplačevanje preživnine. Porast kaznivih dejanj odvzema mladoletne osebe za 37,7 % je posledica porasta teh dejanj zlasti na območju PU Ljubljana in Kranj, kjer so posamezniki dejanja izvršili več desetkrat.

Kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke v letih 2010–2011

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)
	2010	2011	
Odvzem mladoletne osebe	302	416	37,7
Nasilje v družini	2344	1917	–18,2
Zanemarjanje otroka in surovo ravnanje	694	644	–7,2
Druge kazniva dejanja	7	5	...
Skupaj	6081	5753	–5,4

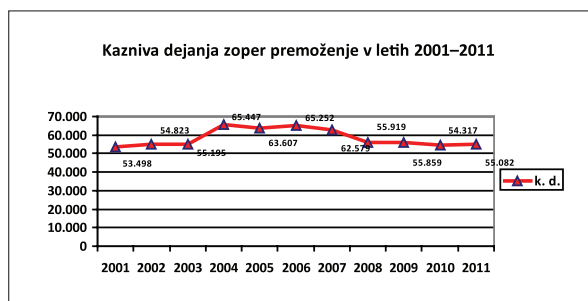
Kaznivih dejanj zoper premoženje je bilo 55.082 (54.317) ali za 1,4 % več, preiskanih pa 24,2 % (26,5 %). Tovrstna kazniva dejanja postajajo tudi zahtevnejša za preiskovanje. Storilci dobro poznajo metode in tehnike prikrivanja ter uničevanja sledi, njihova vse večja mobilnost še dodatno otežuje preiskovanje. Policija je v drugi polovici 2011 uspešno preiskala več ropov in vlomov v finančne ustanove, pošte, zlatarne, poslovne in stanovanjske objekte iz 2010 in 2011. Preiskana sta bila oba oborožena ropa s smrtnim izidom [ropa pošte v Litiji in zlatarne v Ljubljani], prva takšna primera po 1990.

V primerjavi z 2010 se je povečalo število drznih in drugih tatvin, zatajitev ter vlomov, zmanjšalo pa število klasičnih goljufij, ropov in roparskih tatvin, požigov, poškodovanj tuje stvari in tatvin motornega vozila (MNZ – Policija, 2012b: 12).

Kazniva dejanja zoper premoženje v letih 2010–2011

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/upad (v %)	Št. preiskanih kaznivih dejanj		Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)	
	2010	2011		2010	2011	2010	2011
Poškodovanje tuje stvari	4713	4548	–3,5	1041	965	22,1	21,2
Tatvina – skupaj ⁸	42.292	44.009	4,1	7439	7432	17,6	16,9
vlom	13.085	13.363	2,1	1854	1799	14,2	13,5
drzna tatvina	588	716	21,8	177	226	30,1	31,6
tatvina motornega vozila	529	522	–1,3	76	85	14,4	16,3
druge tatvine	28.090	29.408	4,7	5332	5322	19,0	18,1
Rop	463	402	–13,2	182	168	39,3	41,8
Roparska tatvina	89	81	–9,0	55	49	61,8	60,5
Zatajitev	1410	1616	14,6	765	852	54,3	52,7
Klasična goljufija	3807	2894	–24,0	3576	2554	93,9	88,3
Požig	53	49	–7,5	17	16	32,1	32,7
Druge kazniva dejanja	1490	1483	–0,5	1296	1273	87,0	85,8
Skupaj	54.317	55.082	1,4	14.371	13.309	26,5	24,2

⁸ Kazniva dejanja po 204. in 205. čl. Kazenskega zakonika.

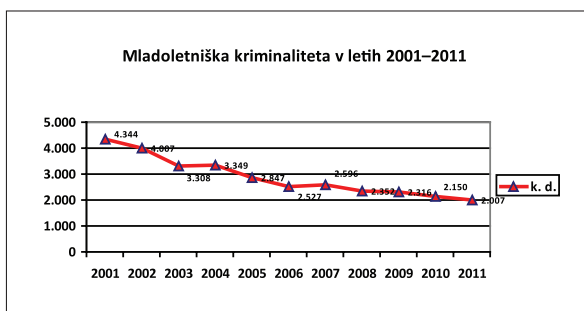
4.2 Mladolletniška kriminaliteta

Delež mladolletniške kriminalitete v celotni obravnavani kriminaliteti je bil 2,3 % (2,4 %). Število kaznivih dejanj, ki so jih bili osumljeni mladolletniki, iz leta v leto upada. Ti so bili osumljeni 2007 (2150) ali za 6,7 % manj kaznivih dejanj, med drugim 37 (37) spolnih napadov na osebo, mlajšo od petnajst let, 14 (19) hudih telesnih poškodb, 2 (3) posilstev in 1 (0) uboja. Več je bilo predvsem kaznivih dejanj omogočanja uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu in ropov, najbolj pa se je zmanjšalo število izsiljevanj in goljufij. V starostni strukturi so mladolletniki predstavljali 6,9 % (7,2 %) vseh ovadenih oseb, med oškodovanci kaznivih dejanj pa je bil delež otrok in mladolletnikov 6,1 % (6,4 %) (MNZ – Policija, 2012b: 13).

Mladolletniška kriminaliteta v letih 2010–2011

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj	
	2010	2011
Uboj	-	1
Umor	-	-
Lahka telesna poškodba	127	105
Huda telesna poškodba	19	14
Posilstvo	3	2
Spolno nasilje	4	4
Spolni napad na osebo, mlajšo od 15 let	37	37
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	5	11
Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog	84	81
Omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu	28	39
Tatvina	691	694
Velika tatvina	362	331
Rop	54	61
Goljufija	34	26

Izsiljevanje	76	38
Druga kazniva dejanja	626	563
Skupaj	2150	2007

4.3 Gospodarska kriminaliteta⁹

S 14,6 % na 14,4 % se je v celotni kriminaliteti zmanjšal delež gospodarske kriminalitete, manjši je bil tudi njen obseg, saj je bilo obravnavanih 12.746 (13.064) ali za 2,4 % manj kaznivih dejanj. Škoda, ki so jo povzročila gospodarska kazniva dejanja, je bila ocenjena na 176,3 (505,4) milijonov evrov, to je za 65,1 % manj, njen delež v strukturi škode celotne obravnavane kriminalitete se je zmanjšal s 87,5 % na 64,9 %. Zmanjšanje premoženjske škode je na eni strani posledica enormnega porasta premoženjske škode v letu 2010, ko je policija obravnavala kazniva dejanja, s katerimi so bila povzročena izredno velika oškodovanja, na drugi strani pa je policija zaradi velikega pripada zadev šele v letu 2011 zaključila nekatere preiskave, ki so se začele že v prejšnjih letih. Državnemu tožilstvu so bile tako poslani kazenske ovadbe za 1968 (1750) kaznivih dejanj, ki jih je obravnavala že v prejšnjih letih, škoda, ki so jo povzročila, pa je bila ocenjena na 208,9 (246,4) milijonov evrov.

⁹ Gospodarsko kriminaliteto sestavljajo kazniva dejanja po naslednjih členih Kazenskega zakonika: 143, 144, 147–157, 196, 198, 199, 200, 202, 203, 209, 212, 214, 221, 225–242, 244–247, 249, 255–264, 288–290, 303 in 304. Na podlagi kriterijev, ali gre za gospodarsko ali splošno kriminaliteto, spadajo med gospodarsko kriminaliteto tudi kazniva dejanja po členih 197, 204, 205, 208, 211, 215, 216, 248, 250–254, 286, 294, 295, 306, 332, 334, 335 in 344. V skladu s 377. členom so vključena še kazniva dejanja po 130. in 132. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije iz leta 1977.

Gospodarska kriminaliteta v letih 2010–2011

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Škoda (v 1000 EUR)		Porast/ upad (v %)
	2010	2011		2010	2011	
Goljufija	569	419	–26,4	8297,0	12.379,6	49,2
Oderuštvo	2	6	...	2,8	6,7	139,3
Lažni stečaj	1	6	...	75.511,3	5236,8	–93,1
Goljufija na škodo Evropske skupnosti	3	9	...	9,7	5721,8	...
Uporaba ponarejene bančne, kreditne ali druge kartice	1075	710	–34,0	209,0	254,1	21,6
Poslovna goljufija	3880	4232	9,1	33.736,1	33.878,9	0,4
Ponaređitev ali uničenje poslovnih listin	907	524	–42,2	45.074,9	400,8	–99,1
Zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti	246	161	–34,6	255.538,3	65.150,2	–74,5
Poneverba in neupravičena uporaba tujega premoženja	2023	2112	4,4	7736,0	6200,4	–19,8
Pranje denarja	64	48	–25,0	28.201,5	699,1	–97,5
Izdaja nekritnega čeka in zloraba bančne ali kreditne kartice	428	401	–6,3	136,4	54,1	–60,4
Davčna zatajitev	504	496	–1,6	19.773,3	15.835,3	–19,9
Druge kazniva dejanja	3362	3622	7,7	31.149,6	30.507,3	–2,1
Skupaj	13.064	12.746	–2,4	505.375,9	176.325,1	–65,1

Najbolj se je povečalo število obravnavanih kršitev temeljnih pravic delavcev, in sicer s 425 na 1301, zmanjšalo pa število zlorab položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti, in sicer za 34,6 %. Med lažjimi oblikami gospodarske kriminalitete se je najbolj povečalo število kaznivih dejanj poslovnih goljufij, zmanjšalo pa število overitev lažne vsebine in ponaređitev ali uničenja poslovnih listin.

Policija je 2011 opravila finančne preiskave zoper 322 fizičnih in 70 pravnih oseb. Izvedene so bile v 194 zadevah, v katerih je bilo s kaznivimi dejanji pridobljeno 105 milijonov evrov premoženjske koristi. Če so obstajali pogoji za zavarovanje tako pridobljene koristi v skladu z določili 502. člena

Zakona o kazenskem postopku, je policija v obravnavanem obdobju na pristojna državna tožilstva podala 69 obrazloženih pobud za zavarovanje premoženjske koristi v višini 52,4 milijonov evrov zoper 112 fizičnih in 20 pravnih oseb. V primerih, ko na podlagi opravljenih finančnih preiskav ni bilo ugotovljenih vseh znakov iz 502. člena Zakona o kazenskem postopku, je policija na pristojna državna tožilstva podala 133 poročil.

Na podlagi zakona o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja je policija obravnavala 930 (761) ali za 22,2 % več kaznivih dejanj. Za kazniva dejanja gospodarske kriminalitete je ovadila 2651 (2789) ali za 4,9 % manj fizičnih oseb (MNZ – Policija, 2012b: 13).

4.4 Organizirana kriminaliteta¹⁰

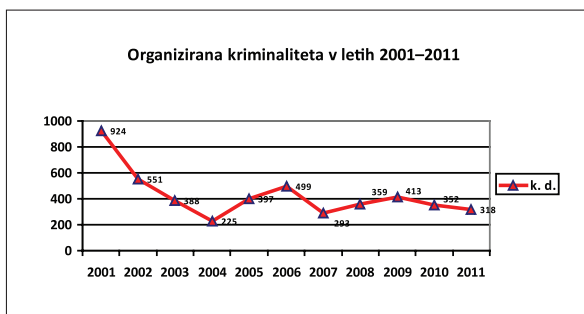
Dejavnost policije na področju organizirane kriminalitete je bila usmerjena predvsem v odkrivanje kriminalnih združb, ki so po t. i. balkanski poti tihotapile ljudi, prepovedane droge, orožje in eksploziv. Obravnavanih je bilo 318 (352) ali za 9,7 % manj kaznivih dejanj, ki so bila posledica organizirane kriminalne dejavnosti. Zaradi kaznivih dejanj, ki so bila posledica organizirane kriminalne dejavnosti, je bilo ovadenih 129 (257) ali za 49,5 % manj oseb. Policija je preiskave osredotočila na delovanje mednarodnih kriminalnih združb, ki so delovale v regiji, nekatere tudi v širšem okolju. Njihovo članstvo morda ni bilo tako številčno, vendar to ni zmanjšalo nevarnosti njihovega delovanja in izvajanja kaznivih dejanj.

Organizirana kriminaliteta v letih 2010–2011

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj	
	2010	2011
Uboj	-	-
Umor	-	1
Lahka telesna poškodba	1	1
Huda telesna poškodba	-	-
Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države	45	10
Ponarejanje denarja	-	-
Nedovoljena proizvodnja in promet orožja ali eksplozivov	4	6
Zloraba prostitucije	-	1
Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog	184	231
Omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu	3	1
Tatvina	2	1
Velika tatvina	24	15
Rop	16	21

¹⁰ Za opredelitev organizirane kriminalne dejavnosti morajo biti izpolnjeni štirje obvezni in še najmanj dva od sedmih variabilnih [izbirnih] kriterijev. Obvezni kriteriji so obstoj skupine vsaj treh ljudi, delovanje v daljšem časovnem obdobju, pridobivanje premoženjske koristi in/ali družbene moči ter izvrševanje uradno pregonljivih kaznivih dejanj. Variabilni kriteriji so uporaba nasilja in/ali korupcije, delovanje na mednarodni ravni, sodelovanje pri pranju denarja, notranja pravila ravnanja ter delitev vlog in nalog med člani skupine, podjetniški način delovanja ter vplivanje na medije, gospodarstvo, državno upravo in/ali politiko [Annual European Union Organised Crime Situation Report (6204/1/97 (ENFOPOL 35 REV 2) DG H II) v: Resolucija o preprečevanju in zatiranju kriminalitete, 2006].

Goljufija	3	3
Izsiljevanje	14	10
Druška kazniva dejanja	56	17
Skupaj	352	318

Najbolj, s 45 na 10, se je zmanjšalo število kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države. To je po mnenju policije odraz več dejavnikov: večletnega in mednarodno usklajenega preiskovanja kriminalnih združb, usmerjenosti dela policije v preiskovanje osnovnih oblik teh kaznivih dejanj, sprememb migracijskih tokov in strukture nezakonitih migrantov ter predvsem uvedene vizne liberalizacije za državljane držav zahodnega Balkana za vstop v države Evropske unije.

Med organiziranimi oblikami se je najbolj, s 184 na 231 ali za 25,5 %, povečalo število kaznivih dejanj neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog. To je posledica večjega števila skupnih kriminalističnih operacij s tujimi varnostnimi organi. Povečalo se je tudi število organiziranih oblik ropov s 16 na 21. Kot posledico organizirane kriminalne dejavnosti je policija obravnavala po eno kaznivo dejanje umora, lahke telesne poškodbe in zlorabe prostitucije (MNZ – Policija, 2012b: 14).

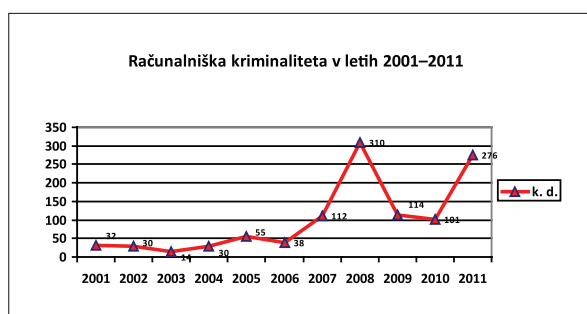
4.5 Posebne oblike kriminalitete

Pri posebnih oblikah kriminalitete izstopa povečanje števila kaznivih dejanj s področja računalniške kriminalitete, in sicer s 101 na 276 ali za 173,3 %, za katere je bilo ovadenih 217 (39) fizičnih oseb, kar je posledica povečanja napadov na informacijske sisteme. Večji del teh je bilo obravnavanih na območju ljubljanske policijske uprave.¹¹

¹¹ Serijo tovrstnih kaznivih dejanj je obravnavala Policijska postaja Ljubljana Moste.

Računalniška kriminaliteta

Kazniva dejanja računalniške kriminalitete	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad [v %]	Št. ovadenih osumljencev		Porast/ upad [v %]
	2010	2011		2010	2011	
Zloraba osebnih podatkov	3	5	...	3	2	...
Vdor v računalniški sistem	15	26	...	1	21	...
Kršitev materialnih avtorskih pravic na internetu	5	3	...	7	4	...
Napad na informacijski sistem	76	236	...	25	184	...
Izdelovanje in pridobivanje orožja ali pripomočkov za vdor ali napad na informacijski sistem	2	6	...	3	6	...
Skupaj	101	276	173,3	39	217	...

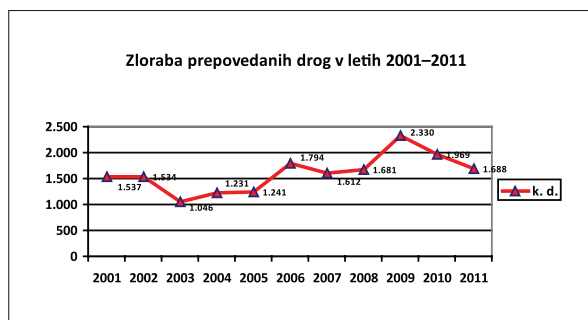
tako tudi število ovadenih osumljencev z 2240 na 1944 ali za 13,2 %. To je po oceni policije tudi posledica usmerjenosti v odkrivanje ilegalnih prostorov za nedovoljeno proizvodnjo konoplje, kar zahteva znatno več časa, kadrovskih resursov in materialno-tehničnih sredstev [oboje je omejeno] za pridobitev ustreznega dokaznega gradiva. Leta 2011 je bilo odkritih 52 (41) takšnih prostorov, v katerih je bilo zaseženo 11.301 rastlin konoplje.

Zaradi domnevne zastrupitve s prepovedanimi drogami je umrlo 11 (16) oseb.

Število obravnavanih kaznivih dejanj zlorabe prepovedanih drog se je zmanjšalo s 1969 na 1688 ali za 14,3 %, prav

Zloraba prepovedanih drog

Kazniva dejanja zlorabe prepovedanih drog	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad [v %]	Št. ovadenih osumljencev		Porast/ upad [v %]
	2010	2011		2010	2011	
Nepravilna proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog	1756	1505	-14,3	2031	1761	-13,3
Omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu	213	183	-14,1	209	183	-12,4
Skupaj	1969	1688	-14,3	2240	1944	-13,2

Policija je obravnavala 108 (124) ali za 12,9 % manj kaznivih dejanj, povezanih z orožjem, med njimi največ, 102 (122) kaznivi dejanji nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksplozivnih snovi. Zmanjšanje števila slednjih za 16,4 % je posledica spleta več dejavnikov: preteklih legalizacij ter spremembe delovanja kriminalnih združb in tihotapske poti. Količina zaseženega nedovoljenega orožja z manjšim odstopanjem ostaja znotraj večletnega povprečja, med njim je bila tudi manjša količina v kaznivih dejanjih uporabljenega vojaškega orožja.

Zasežene prepovedane droge

Vrsta prepovedane droge	Merska enota	Zasežene droge		Namišljen odkup	
		2010	2011	2010	2011
Amfetamin	g	2831,7	708,7	69,6	-
	ml	216,3	3,0	-	-
	tbl	7524,0	150,0	-	-
Benzodiazepini	g	29,2	4,1	-	-
	ml	25,0	21,0	-	-
	tbl	1927,6	4.922,0	-	-
Ekstazi	g	3,5	2.008,4	-	-
	tbl	399,0	33,5	-	-
Heroin	g	36.203,4	3.234,0	-	-
	ml	196,5	14,4	-	-
Kokain	g	2012,4	1.008,0	349,4	398,7
	ml	1,4	1,8	-	-
Konoplja – rastlina	g	0,2	0,8	-	-
	kos	8190,1	11.301,4	-	-
Konoplja – rastlina [marihuana]	g	179.270,8	583.693,2	-	-
Konoplja – smola [hašiš]	g	224,0	397,6	-	-
Metadon	g	0,0	16,2	-	-
	ml	3654,1	721,6	-	-
	tbl	-	6,0	-	-
Metamfetamin	g	-	121,7	-	-
	tbl	-	61,0	-	-

Kazniva dejanja, povezana z orožjem

Kazniva dejanja, povezana z orožjem	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad [v %]	Št. ovađenih osumljencev		Porast/ upad [v %]
	2010	2011		2010	2011	
Izdelovanje in pridobivanje orožja in pripomočkov, namenjenih za kaznivo dejanje	2	6	...	2	7	...
Nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksploziva	122	102	-16,4	127	115	-9,4
Skupaj	124	108	-12,9	129	122	-5,4

Kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja meje ali oze-mlja države je bilo 450 (361) ali za 24,7 % več. Povečanje njihovega števila je posledica predvsem usmerjenosti dela policije v preiskovanje tovrstnih kaznivih dejanj, ki so se izvrševala z zlorabami legalnih institutov [zlorabami pri pridobivanju delovnih dovoljenj in dovoljenj za prebivanje] v Sloveniji.

Kaznivih dejanj tihotapstva je bilo 6 (7), kaznivih dejanj zlorabe prostitucije in trgovine z ljudmi pa 20 (14), in sicer 15 (11) kaznivih dejanj zlorabe prostitucije, 4 (3) kazniva dejanja trgovine z ljudmi in 1(0) kaznivo dejanje spravljanja v suženjsko razmerje. Večletna usposabljanja policistov in kriminalistov so prispevala k boljšemu poznavanju problematike teh kaznivih dejanj ter učinkovitemu in pravilnemu ukrepanju. Na podlagi zaznav in pridobljenih informacij je bilo mogoče izvesti več kriminalističnih preiskav, v katerih so bili uporabljeni tudi prikriti preiskovalni ukrepi, kar je pripomoglo k večjemu številu identificiranih osumlencev kaznivih dejanj. Za kazniva dejanja zlorabe prostitucije in trgovine z ljudmi je bilo ovadenih 44 (21) oseb.

Nenazadnje se je problematika, povezana s ponarejenim denarjem, zmanjšala tudi v drugih državah članicah Evropske unije.

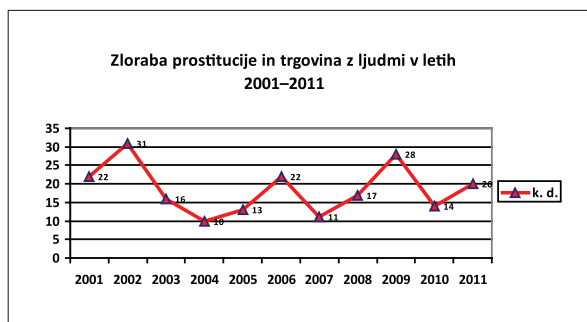
Zaseženi ponaredki

Valuta	Št. zaseženega denarja				
	2007	2008	2009	2010	2011
Evro					
kovanci	1803	1878	1448	1518	1459
bankovci	1826	1970	1891	2603	1174
Bankovci drugih valut	1890	1057	61	138	639
Skupaj	5519	4905	3400	4259	3272

Policija je vložila kazenske ovadbe ali poročila v njihovo dopolnitev za 86 (71) ali za 21,1 % več tipičnih korupcijskih kaznivih dejanj, pri čemer je ovadila 112 (91) oseb. Povečanje

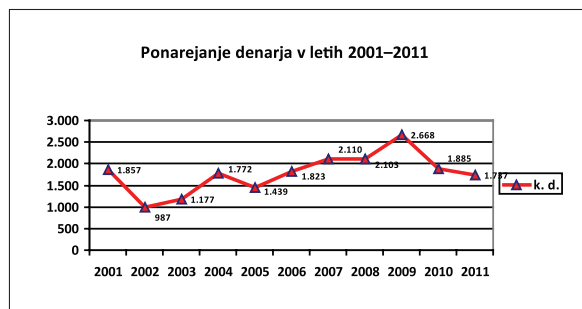
Zloraba prostitucije in trgovine z ljudmi

Kazniva dejanja zlorabe prostitucije in trgovine z ljudmi	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad [v %]	Št. ovadenih osumljencev		Porast/ upad [v %]
	2010	2011		2010	2011	
Zloraba prostitucije	11	15	...	16	26	...
Spravljanje v suženjsko razmerje	-	1	...	-	2	...
Trgovina z ljudmi	3	4	...	5	16	...
Skupaj	14	20	...	21	44	...

Policija je obravnavala 1737 (1885) ali za 7,9 % manj kaznivih dejanj ponarejanja denarja. Zasegla je 3272 (4259) ponaredkov, od tega 2633 (4121) evrskih in 639 (138) bankovcev drugih valut. Večina ponaredkov je bila unovčenih posamezno. Zmanjšanje števila ponaredkov je najverjetneje odraz uspešno zaključenih akcij tujih varnostnih organov v 2009 in 2010, v katerih so bile odkrite ilegalne tiskarne v Italiji, Bolgariji in Srbiji.

števila korupcijskih kaznivih dejanj je predvsem posledica dalj časa trajajoče preiskave, ki je bila končana v 2011 z vloženimi kazenskimi ovadbami za večje število korupcijskih kaznivih dejanj. Obravnavanih je bilo tudi 14 (15) kaznivih dejanj s področja gospodarske kriminalitete, ki so vsebovala elemente korupcije. To pomeni, da je policija kazniva dejanja začela preiskovati kot korupcijska kazniva dejanja, po opravljenem predkazenskem postopku pa je vložila kazenske

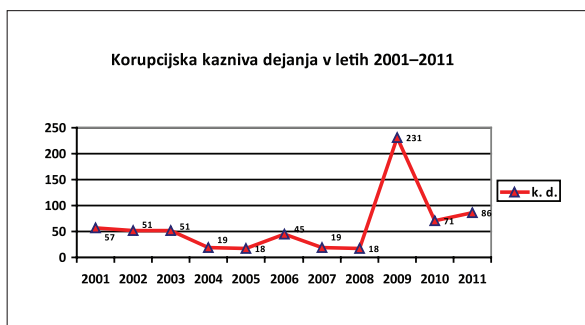

Korupcijska kazniva dejanja

Korupcijska kazniva dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad [v %]	Št. ovadenih osumljencev		Porast/ upad [v %]
	2010	2011		2010	2011	
Kršitev proste odločitve volivcev	-	1	...	-	1	...
Sprejemanje podkupnin pri volitvah	-	-	...	-	-	...
Nedovoljeno sprejemanje daril	7	7	...	14	8	...
Nedovoljeno dajanje daril	5	9	...	8	16	...
Jemanje podkupnine	26	23	...	28	31	...
Dajanje podkupnine	22	21	...	25	29	...
Sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje	8	16	...	13	18	...
Dajanje daril za nezakonito posredovanje	3	9	...	3	9	...
Skupaj	71	86	21,1	91	112	23,1
Kazniva dejanja z elementi korupcije [vsaj ena kriminalistična označba 244K ali 261K]	15	14	...	21	33	...

ovadbe za kazniva dejanja zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic ter zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti. Poleg tega so bila državnemu tožilstvu poslana poročila o dopolnitvi kazenskih ovadb za 19 (15) tipičnih korupcijskih kaznivih dejanj in 8 (5) kaznivih dejanj z elementi korupcije, statistično prikazanih v prejšnjih letih, katerih preiskovanje se je nadaljevalo 2011.

Obravnavanih je bilo 266 (358) ali za 25,7 % manj kaznivih dejanj izsiljevanja, kar je posledica novo oblikovane pravosodne prakse glede razmejitve med kaznivima dejanjema izsiljevanja in samovoljnosti [s tožilsko stroko so bili oblikovani novi standardi pri prepoznavanju znakov obeh kaznivih dejanj in njunem razločevanju]. Tako se je na drugi strani

povečalo število kaznivih dejanj samovoljnosti z 79 na 96 ali za 21,5 %.

Oblike ogrožanja varnosti

Oblike ogrožanja varnosti	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad [v %]	Št. ovadenih osumljencev		Porast/ upad [v %]
	2010	2011		2010	2011	
Protipraven odvzem prostosti	58	50	-13,8	76	55	-27,6
Ugrabitev	4	2	...	3	2	...
Ogrožanje varnosti	3479	3330	-4,3	3426	3267	-4,6
Izsiljevanje	358	266	-25,7	410	290	-29,3
Povzročitev splošne nevarnosti	261	253	-3,1	190	186	-2,1
Samovoljnost	79	96	21,5	99	115	16,2
Povzročitev nevarnosti z jedrskimi snovmi	-	-	...	-	-	...
Ogrožanje oseb pod mednarodnim varstvom	2	3	...	1	2	...
Jemanje talcev	-	-	...	-	-	...
Skupaj	4241	4000	-5,7	4205	3917	-6,8

Obravnavanih je bilo 3330 (3479) ali za 4,3 % manj kaznivih dejanj ogrožanja varnosti, 253 (261) ali za 3,1 % manj povzročitev splošne nevarnosti, 50 (58) protipravnih odvzemov prostosti, 2 (4) ugrabitvi in 3 (2) ogrožanja oseb pod mednarodnim varstvom.

Policija je pridobila odredbe za izvedbo 2085 (2093) prikritih preiskovalnih ukrepov, od tega 1110 za pridobitev podatkov o prometu v elektronskem komunikacijskem omrežju [tretji odstavek 149. b člena Zakona o kazenskem postopku] in 975 za izvedbo drugih preiskovalnih ukrepov. Prikriti preiskovalni ukrepi so bili odobreni zoper 1001 (1488) oseb; za pridobitev podatkov o prometu v elektronskem komunikacijskem omrežju zoper 675 oseb in za druge prikriti preiskovalne ukrepe zoper 326. Na podlagi teh je policija vložila 325 (386) kazenskih ovadb zoper 352 (473) oseb (MNZ – Policija, 2012b: 14–15).

5 Namesto zaključka

Primerjava statističnih podatkov v letu 2011 v slovenski policiji evidentiranih kaznivih dejanj [prijavljenih in odkritih z lastno dejavnostjo] še vedno izkazuje ugodno stanje kriminalitete. Ta ocena velja za primerjavo slovenskih podatkov od leta 2001 naprej in primerjavo, predvsem slovenskega deleža preiskanih kaznivih dejanj, s tovrstnimi deleži v razvitih evropskih državah.¹²

Glavne značilnosti odkrivanja in preiskovanja kriminalitete v Sloveniji v letu 2011 so bile vse večja zahtevnost in kompleksnost preiskav, brezkompromisnost storilcev, zloraba spletnih orodij v kriminalne namene in čezmejna kriminalitete. Poleg visokega deleža preiskanih kaznivih dejanj zoper življenje in telo, posebej ubojev in umorov, je bila izkazana uspešnost tudi pri preiskovanju ropov. Delež preiskanih kaznivih dejanj je porasel na slabih 42 %. Uspešno sta bila preiskana oba najbolj nasilna rop, rop pošte v Litiji in rop zlatarne v Ljubljani, v katerih sta bili oropani osebi smrtno ranjeni s strelnim orožjem. To sta bila prva takšna primera ropov s smrtnim izidom v Sloveniji po letu 1990. Na področju gospodarske kriminalitete je bilo ovadenih tudi več kot 800 pravnih oseb, občutno več pa je bilo obravnavanih kaznivih dejanj kršitev temeljnih pravic delavcev. Kazenske ovadbe je Policija vložila tudi za skupno 100 t. i. korupcijskih kaznivih dejanj zoper 145 oseb. Za sledenje nezakonitemu toku finančnih sredstev so bile opravljene finančne preiskave zoper skoraj

400 osumljenih fizičnih in pravnih oseb, za katere je obstajal sum, da so si pridobile 105 milijonov evrov nezakonite premoženjske koristi. Znotraj organizirane kriminalitete je bilo obravnavanih največ kaznivih dejanj, povezanih z nedovoljeno proizvodnjo in prometom s prepovedanimi drogami, pri čemer je izstopala problematika na t. i. balkanski poti in nedovoljeno gojenje konoplje v ilegalnih prostorih v domačih okoljih. Pri povečani računalniški kriminaliteti so prevladovala kazniva dejanja napadov na informacijske sisteme (MNZ – Policija, 2012b: 14).

Statistični podatki o gibanju v slovenski policiji evidentiranih kaznivih dejanjih v zadnjih 11 letih na 100.000 prebivalcev izkazujejo do leta 2006 stalen porast. V navedenem letu je bilo to število s 4494 kaznivimi dejanji najvišje v primerjalnem 11-letnem obdobju. Spremembe, ki so sledile, so bile majhne. Evidentirana t. i. klasična kazniva dejanja, ki imajo tradicionalno velik vpliv na občutek varnosti prebivalcev (na primer umori in uboji, hude in posebno hude telesne poškodbe, spolni delikti, ropi in roparske tatvine, vlomi in tatvine motornih vozil), so v letu 2011 v primerjavi z letom 2010 (izjema so bili le vlomi) ostala v enakem obsegu oziroma so v večini upadla. Njihova števila so bila manjša od povprečij v zadnjih 11 letih, čeprav je bilo skupno število vseh evidentiranih kaznivih dejanj nekoliko večje od tega povprečja. Velik vpliv na to odstopanje pri številu vseh kaznivih dejanj je imelo predvsem občutno povečanje števila evidentiranih kaznivih dejanj s področja gospodarske kriminalitete v letu 2010 in 2011.

Kot je bilo že poudarjeno, obravnavani podatki obsegajo samo v policiji evidentirana kazniva dejanja in zato nikakor ne odražajo v celoti varnostnih razmer oziroma celotne kriminalitete v določenem obdobju v slovenskem okolju. Treba je opozoriti tudi na obstoj različnih dejavnikov in okoliščin, ki vplivajo na odločitve oškodovancev, da kaznivo dejanje prijavijo policiji, in nato na delo slovenske policije s temi prijavi ter na lastno zaznavanje kaznivih dejanj policistov. Proučevanje kriminalitete, ki zajema tudi navedene okoliščine, in to v nacionalnem, še bolj pa v mednarodnem okolju, je izrazito zahteven in kompleksen proces. Policija je na splošno v njem obravnavana kot »vratar« kazensko-pravosodnega sistema, ki s svojo dejavnostjo določa veliko večino kaznivih dejanj in njihovih storilcev, ki jih nato obravnavajo ostali pravosodni organi, državni tožilci in sodišča. V vsakodnevnem življenju ljudi je od tega dela v veliki meri odvisna njihova dostopnost do dejanskih storitev pravosodnih organov oblasti. Kot opozarjajo v strokovni literaturi, je zato celovito proučevanje teh procesov in razmerij, kar je predvsem naloga kriminologov, nujno za objektivnejše ocenjevanje tega stanja (Dijk, 2008: 41–42).

Kakšen je bil dejanski občutek varnosti prebivalcev v letu 2011, na podlagi teh podatkov ne moremo opredeliti. Na

¹² To izhaja iz izjave Draga Kosa, povzete v članku o predstavitvi dela Policije Republike Slovenije v letu 2011, »Policisti potrebujejo pomoč v boju proti gospodarskemu kriminalu«, *Dnevnik*, 5. 4. 2012, str. 2.

Kazniva dejanja na 100.000 prebivalcev v letih 2001–2011

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Umori in uboji	3	4	3	4	3	4	2	1	2	2	2
Hude in posebno hude telesne poškodbe	21	21	16	17	16	13	14	10	10	11	9
Spolni delikti ¹³	20	22	18	20	17	15	19	15	18	19	16
Ropi in roparske tatvine	29	26	22	24	26	31	26	24	29	27	24
Vlomi	783	824	849	1.124	1.011	901	883	734	738	639	650
Tatvine motornega vozila	35	41	34	35	44	42	41	29	29	26	25
Vsa kazniva dejanja	3751	3871	3839	4334	4212	4494	4354	4031	4275	4368	4316

podlagi stopnje zaupanja prebivalcev v policijo lahko le delno posredno sklepamo, kako so bili ti zadovoljni z njenim delom in s tem tudi, kakšen bi lahko bil njihov občutek varnosti. Iz Politbarometra 1/2012 Centra za raziskovanje javnega mnenja, izmerjenega januarja 2012¹⁴, izhaja, da je bilo zaupanje v slovensko policijo v letu 2011 v povprečju na lestvici od 1 do 5, malo pod 3. Natančnejše odgovore na to pomembno vprašanje o občutku varnosti prebivalcev, ki je nedvomno povezano z ocenjevanjem kriminalitete v Sloveniji, bo zagotovo ponudila raziskava v okviru projekta z naslovom Občutki ogroženosti in vloga policije pri zagotavljanju varnosti na lokalni ravni.¹⁵

Zaključimo lahko, da slovenska javnost pričakuje ter podpira zaostroitev boja proti kriminalu in korupciji. Tak sklep je mogoče narediti na podlagi ugotovitev iz Politbarometra 10/2011 Centra za raziskovanje javnega mnenja, izmerjenega oktobra 2011. Podpora javnosti tem aktivnostim je skoraj soglasna in povsem na vrhu med ukrepi, ki jih ljudje podpirajo in pričakujejo na socialno-ekonomskem področju ter pri reševanju aktualnih kriznih razmer v Sloveniji.¹⁶ Na njihovo

pripravljenost pomagati pri omejevanju kriminala v Sloveniji pa nakazujejo tudi podatki o anonimnih e-prijavah v letu 2011, v katerih so sporočali informacije o nepravilnostih na tem področju. Med temi je bilo 290 uporabnih, od tega 107 o korupciji, 155 o nasilju v družini, 6 o trgovini z ljudmi ter 22 o pogrešanih in iskanih osebah. Navedene anonimne e-prijave so policistom omogočile nadaljnje preiskave (MNZ – Policija, 2012b: 15).

Literatura in viri

1. Dijk, V. J. (2008). *Mismeasuring Crime*. V: Dijk, V. J.: *The World of Crime*. Tilburg, Tilburg University, str. 15–43. Pridobljeno 15. 5. 2012 iz (http://www.amazon.com/The-World-Crime-Breaking-Development/dp/141295679X#reader_141295679X).
2. Eurostat: *European Crime trends in details*. Pridobljeno 15. 5. 2012 iz http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Crime_trends_in_detail#General_trends.
3. *European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics – 2010*, Fourth edition. Pridobljeno 15. 5. 2012 iz http://www.euro-peansourcebook.org/ob285_full.pdf.
4. Kazenski zakonik (KZ-1), *Uradni list RS*, št. 55/2008 (66/2008 popr.), s spremembami in dopolnitvami Uradni list RS, št. 39/2009, 55/2009 Odl.US: U-I-73/09-19, 56/2011 Odl.US: U-I-262/10-18, 91/2011, 34/2012 Odl.US: U-I-24/10-12, pridobljeno 15. 5. 2012 iz <http://www.zakonodaja.gov.si>.
5. Lukan, A. (2007). Kriminaliteta v letu 2006. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 58/2, str. 115–132.
6. Lukan, A. (2008). Kriminaliteta v letu 2007. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 59/2, str. 99–113.
7. Lukan, A. (2009). Kriminaliteta v letu 2008. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 60/2, str. 77–90.
8. Lukan, A., Kolenc, T. (2010). Kriminaliteta v letu 2009. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 61/2, str. 117–140.
9. Kolenc, T., Kebe, J., Bukovnik, A. (2011). Kriminaliteta v letu 2010. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 62/2, str. 103–123.
10. MNZ – Policija (2005). *Poročilo o delu policije za leto 2004*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, pridobljeno 15. 5. 2012 iz <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/lp2004.pdf>.

¹³ Kazniva dejanja posilstva, spolnega nasilja, kršitve spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja in spolnega napada na osebo, mlajšo od petnajst let.

¹⁴ Podrobnosti so razvidne v Politbarometru 1/2012 Centra za raziskavo javnega mnenja, dostopnem na: http://www.cjm.si/sites/cjm.si/files/file/raziskava_pb/PB1-12.pdf, 13. maj 2012.

¹⁵ Raziskava poteka v okviru Ciljnega raziskovalnega programa »Konkurenčnost Slovenije 2006–2013«, izvaja jo Fakulteta za varnostne vede Univerze v Mariboru, sofinancira pa Agencija Republike Slovenije za raziskovalno dejavnost skupaj z Ministrstvom za notranje zadeve Republike Slovenije. Več je dostopno v Meško, G., Jere, M., in Sotlar, A. (2012). *Praksa in raziskovanje policijskega dela v skupnosti v Sloveniji*. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 63/1, str. 3–12.

¹⁶ Podrobnosti so razvidne v Politbarometru 10/2011 Centra za raziskavo javnega mnenja, dostopnem na: http://www.cjm.si/sites/cjm.si/files/file/raziskava_pb/PB_oktober_2011.pdf, 13. maj 2012.

11. MNZ – Policija (2007). *Poročilo o delu policije za leto 2006*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, pridobljeno 15. 5. 2012 iz <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/lp2006.pdf>.
12. MNZ – Policija (2010). *Poročilo o delu policije za leto 2009*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, pridobljeno 15. 5. 2012 iz <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2009.pdf>.
13. MNZ – Policija (2011). *Poročilo o delu policije za leto 2010*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, pridobljeno 15. 5. 2012 iz <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2010.pdf>.
14. MNZ – Policija (2012a). *Predstavili smo rezultate dela policije v letu 2012 – informacija z novinarske konference*. Sporočilo za javnost, pridobljeno 4. 4. 2012 iz http://www.policija.si/index.php/novinarsko-sedie/index.php?option=com_content&view=article&id=62435.
15. MNZ – Policija (2012b). *Poročilo o delu policije za leto 2011*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, pridobljeno 15. 5. 2012 iz <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2011.pdf>.
16. Resolucija o preprečevanju in zatiranju kriminalitete (RePZK) (2006). *Uradni list RS*, št. 43/2006, pridobljeno 13. 6. 2012 iz http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r06/predpis_RESO46.html.
17. Svetek, S. (2006). Kriminaliteta v letu 2005. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 57/2, str. 95–109.
18. Tavares, C., Thomas, G. (2010). *Crime and Criminal Justice. Statistics in Focus*, št. 58/2010, pridobljeno 10. 5. 2011 iz http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-10-058/EN/KS-SF-10-058-EN.PDF.
19. Zakon o kazenskem postopku (ZKP-UPB8). *Uradni list RS*, št. 32/2012, stran 2895, pridobljeno 4. 5. 2012 iz <http://www.zakonodaja.gov.si>.
20. Zakon o preprečevanju nasilja v družini (2008). *Uradni list RS*, št. 16/2008, stran 1148, pridobljeno 15. 5. 2012 iz <http://www.zakonodaja.gov.si>.

Crime in Slovenia in 2011

Jurij Ferme, Ph.D., Director of the Criminal Police Directorate, General Police Directorate.

Jurij Kebe, B.A. in Organisational Sciences, Criminal Police Superintendent, Criminal Intelligence Centre, General Police Directorate, Ministry of the Interior, Štefanova 2, 1000 Ljubljana, Slovenia

This article presents data on crime dealt with by the Slovenian police, as well as the changes and factors that have affected their work. In 2011, the police dealt with 0.9% fewer criminal offences than in the previous year. The proportion of crimes detected through their own activities decreased by 1.6 percentage points, and the proportion of solved criminal offences also decreased, but by 2.5 percentage points. According to a police assessment, perpetrators caused losses of 271.8 (577.3) million euro through their crimes, and, in terms of economic crime alone, a loss of 176.3 (505.4) million euro. The police dealt with 2.4% fewer criminal offences related to economic crime. The number of economic crimes as a percentage of all types of crime fell from 14.6% to 14.4%. The number of criminal offences related to general crime decreased by 0.6%, and the share of crimes solved by the police was 41.5% (44.1%). The percentage of juvenile crime dropped 6.7%. There was a 9.7% fall in the amount of organised crime dealt with by the police.

An eleven-year comparison indicates an 18.6% rise in the number of criminal offences during the period 2001–2011, while the share of cleared criminal offences rose by 2 percentage points. The number of so-called classical crimes and economic crimes increased, while the proportion of juvenile crime and organised crime fell. The number of crimes against property as a percentage of all crimes fell from 71.5 to 62.1%, while the proportion of economic crime has grown in the last eleven years from 9.7 to 14.4%.

Key words: crime, crime statistics, criminal offences, suspects, police, police work, Slovenia

UDC: 343.3/.7 (497.4) »2011«